

26. 3. 1874 – 24. 12. 1930: Oskar Nedbal

**ZDE SE NARODIL DNE 26. BŘEZNA 1874
OSKAR NEDBAL, HUDEBNÍ SKLADATEL,
SVĚTOVÝ DIRIGENT, ČLEN ČESKÉHO
KVARTETA, SYN JUDRA KARLA NEDBALA,
ZAKLADATELE HUDEBNÍHO SPOLKU
TÁBORSKÉHO**

...nacházíme na pamětní desce na domě v Palackého ulici.

Oskar Nedbal patří k nejvýznamnějším tábořským rodákům. Vyrůstal obklopený hudbou. Jeho otec Karel Nedbal byl nadšený amatérský muzikant, který roku 1877 zakládá Filharmonický spolek. Toto těleso pod názvem Komorní orchestr Bolech existuje dodnes.

Otec brzy rozpoznal synův talent, a tak z tábořského reálného gymnázia přestupuje roku 1885 na pražskou konzervatoř. Oskar nejprve studuje trubku a pak přechází do oddělení houslí, kde se později začíná věnovat hře na violu. Na škole se spřátelil s Josefem Sukem a bydlí spolu.

...” Na klavír hrávali spolu čtyřručně, a když chtěli oba cvičit na svůj nástroj současně, musel jeden z nich jít na půdu nebo do sklepa, poněvadž nájemníci protestovali proti příliš moderním zvukům dvou nástrojů, z nichž každý hrál něco jiného... Oskar míval prospěch ze všech nejlepší, ač se učival méně a rád si už tehdy zaflámoval.”

(J. M. Květ - Kdo je Oskar Nedbal)

Roku 1891 zakládá mladý Nedbal s Josefem Sukem hudební těleso České kvarteto ve složení Oskar Nedbal – viola, Josef Suk – 2. housle, Karel Hoffmann – 1. housle a Otto Berger – violoncello. Nadaní mladíci dosahují pod Nedbalovým vedením velkých úspěchů, hrají po celé Evropě.

V témže roce se Nedbal začíná věnovat i studiu kompozice u prof. Antonína Dvořáka.

Nedbal je velmi talentovaný, v Českém kvartetu působí jako violista, houslista, dirigent i úspěšný manažer. Zároveň se věnuje dráze dirigenta. Ve svých 22 letech řídí Českou filharmonii, následuje i další dirigentský úspěch, ve Vídni uvádí s obrovským úspěchem Smetanovu *Mou vlast*. Nedbalovi se daří i v osobním životě. Bere si Josefínu Setunskou, dceru tábořského hoteliéra. 1901 se jim narodí syn Oskar. Vzniká kouzelná hudba k baletu *Pohádka o Honzovi*. Součástí je i Nedbalova nejmilejší a nejznámější skladba *Valse triste*. Dva roky poté ale Josefína umírá a bohužel následuje i další tragédie. Syn Oskar se v sedmnácti letech při výkonu strážní služby zastřelí.

Nedbal si nachází novou známost Marii Hoffmannovou a odchází s ní do Vídně. Ve Vídni prožívá Nedbal svoje nejúspěšnější léta. Nedbal působí jako šéfdirigent vídeňského orchestru Tonkünstlerorchester. Hostuje i u světových orchestrů v Londýně, Paříži, Římě, Benátkách, Petrohradu... Píše se o něm jako o “ plnokrevném Čechu s brutálním slovanským temperamentem...”.

Vedle dirigování se věnuje i komponování. Vznikají balety Z pohádky do pohádky, Princezna Hyacinta, z operet Vinobraní a rodí se i slavné melodie ze známé operety Polská krev.

Po porážce Rakouska-Uherska se Nedbal vrací do nově vzniklého Československa. Nenachází však pochopení, je mu vyčítána loajalita k Rakousku. K dirigování se téměř nedostal. Žije v ústraní v Chlumu u Třeboně. Zde skládá svoji jedinou operu Sedlák Jakub. Zklamaný odchází na Slovensko na post ředitele Slovenského národního divadla v Bratislavě. Pod jeho vedením se divadlo stává uznávanou hudební scénou. I přesto však divadlo směřuje k finanční krizi. Nedbal je psychicky i fyzicky vyčerpaný.

Po řadě rodinných tragédií, střídajících se s mezinárodními hudebními úspěchy, ukončil Nedbal svoji životní pouť sebevraždou. Na Štědrý den roku 1874 vyskočil z okna divadla v Záhřebu. Ještě večer předtím zde dirigoval svoji Pohádku o Honzovi. Byl pohřben v Chorvatsku. Z iniciativy vnuka Josefa Suka byly ostatky O. Nedbala převezeny a roku 2006 pohřbeny na pražském Slavíně.

“Ač zemřel, zůstal živý a mluví k celému světu řečí svých nestárnoucích melodií z baletů a operet...”

(M. Šulc Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala)

Roku 2011 vznikla v Táboře z iniciativy Ludmily Peřinové Mezinárodní společnost Oskara Nedbala, která pečuje o umělcův odkaz v regionálním i mezinárodním kontextu.

Napsala: Mgr. Lenka Kocová